

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2022 Rokiem Józefa Mackiewicza.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Piotra Babinetza.

(-) Waldemar Andzel; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Kazimierz Choma; (-) Witold Czarnecki; (-) Zbigniew Dolata; (-) Przemysław Drabek; (-) Elżbieta Duda; (-) Jan Duda; (-) Ewa Filipiak; (-) Grzegorz Gaża; (-) Czesław Hoc; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Leonard Krasulski; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Ewa Malik; (-) Jerzy Materna; (-) Dariusz Olszewski; (-) Teresa Pamuła; (-) Violetta Porowska; (-) Marcin Porzucek; (-) Zdzisław Sipiera; (-) Marek Suski; (-) Adam Śnieżek; (-) Sylwester Tułajew; (-) Jan Warzecha; (-) Jarosław Zieliński; (-) Tomasz Zieliński.

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 2021 roku

w sprawie ustanowienia roku 2022 Rokiem Józefa Mackiewicza

Józef Mackiewicz, jeden z największych w dziejach pisarzy polskich, urodził się 1 kwietnia 1902 roku w Petersburgu. Dzieciństwo i młodość spędził na Wileńszczyźnie.

Od stycznia 1919 roku jako siedemnastoletni ochotnik walczył przeciwko bolszewikom w Dywizji Litewsko-Białoruskiej, a później na własną prośbę w 13 pułku ułanów majorów - braci Dąmbrowskich. W tym czasie zetknął się z naszymi rosyjskimi sojusznikami w oddziałach generała Bułak-Bałachowicza. W 13 pułku walczył aż do zwycięstwa nad bolszewikami.

Po wojnie odbył studia przyrodnicze na Uniwersytetach w Warszawie i Wilnie. Rozpoczął współpracę z wileńskim pismem „Słowo” redagowanym przez starszego brata Stanisława Cat-Mackiewicza, dając się poznać jako patriota wielonarodowego i wielowyznaniowego dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. W latach 30. ukazały się jego pierwsze zbiory nowel oraz reportaży „Bunt rojstów”.

Po wybuchu II wojny światowej, gdy Wilno zajęli Litwini, przez kilka miesięcy wydawał polski dziennik „Gazeta Codzienna”. Tam przetrwał okupację sowiecką, a pod niemiecką odmówił wydawania kolaboracyjnego pisma w języku polskim. Gdy zamieścił kilka antybolszewickich tekstów w „Gońcu Codziennym”, został oskarżony o współpracę z Niemcami. Od wyroku uratował go wybitny pisarz i żołnierz o trudnym życiorysie Sergiusz Piasecki. Po wojnie został oczyszczony z zarzutu kolaboracji. W maju 1943 roku za zgodą polskich władz podziemnych był świadkiem niemieckiej ekshumacji oficerów zamordowanych przez Sowietów w Katyniu.

W 1944 roku Mackiewicz wraz z żoną Barbarą Toporską uciekł do Warszawy, a następnie do Krakowa, gdzie napisał „Optymizm nie zastąpi nam Polski”. Następnie przedostali się do Rzymu. Tam powstał reportaż „Ponary -Baza” – wstrząsający opis ludobójstwa dokonanego przez Niemców na Żydach oraz „Zbrodnia katyńska w świetle dokumentów” ze wstępem generała Władysława Andersa. Drukował też artykuły w pismach „Wiadomości”, „Kultura”, „Wilno i Lwów” oraz w prasie emigracyjnej rosyjskiej, litewskiej, ukraińskiej i białoruskiej. W 1947 roku przeniósł się do Londynu, gdzie wydał pierwszą książkę o sowieckim ludobójstwie na Polakach po angielsku „The Katyn Wood Murders”. W 1952 roku został powołany do komisji Kongresu Stanów Zjednoczonych do zbadania zbrodni katyńskiej.

W 1955 roku Mackiewiczowie przenieśli się ostatecznie do Monachium, gdzie mieszkali do końca życia. W kolejnych latach powstawały jego najważniejsze powieści oraz kolejne teksty publicystyczne, niektóre wspólne z Barbarą Toporską. Były to przede wszystkim: „Droga donikąd”, „Karierowicz”, „Kontra”, „Sprawa pułkownika Miasojedowa”, „Zwycięstwo prowokacji”, „Ściągaczki z szuflady Pana Boga”, „Lewa wolna”, „Nie trzeba głośno mówić”, „W cieniu krzyża”, „Watykan w cieniu czerwonej gwiazdy”, „Droga Pani”, „Fakty, przyroda i ludzie”.

W warstwie faktograficznej, o którą Mackiewicz szczególnie dbał, przedstawiał życie mieszkańców pogranicza polsko-litewsko-białoruskiego na tle przełomowych wydarzeń

historycznych i jednocześnie odwoływał się do tradycji wielonarodowej I Rzeczypospolitej. Był nieprzejednanym wrogiem komunizmu, poszukiwał wszystkiego co mogłoby łączyć mieszkańców Europy Środkowo-Wschodniej, w tym antybolszewicką opozycję w Rosji, na drodze ku wolności narodów. Od strony artystycznej były to teksty zawierające znakomite opisy przyrody i mistrzowskie przedstawienie psychologicznych motywów działania bohaterów powieści. W wielu reportażach opisywał bezpowrotnie utracone Kresy Wschodnie wielkiej Rzeczypospolitej. Jego życiowym mottem były słowa: „Tylko prawda jest ciekawa”.

Józef Mackiewicz zmarł 31 stycznia 1985 roku, a Barbara Toporska w czerwcu tego samego roku, oboje zostali pochowani w Londynie.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w związku ze stuleciem urodzin wybitnego pisarza, uznając wielkość jego dorobku wytrwale wspierającego idee niepodległości Polski, wolności i przyjaznego współistnienia ludów Europy Środkowo-Wschodniej, niezłomnego oporu przeciwko komunizmowi oraz uniwersalne wartości jego prozy literackiej, ustanawia rok 2022 Rokiem Józefa Mackiewicza.